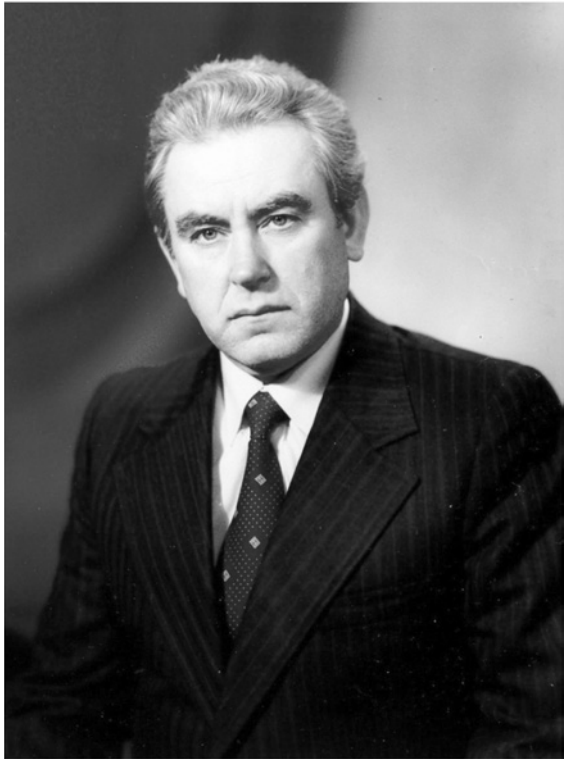


Anatol Eremia – o viață la straja patrimoniului lingvistic național

Anatol EREMIA s-a născut la 3 iulie 1931, în orașul Cahul, într-o familie de intelectuali: tatăl său Ilie Eremia, profesor de școală, mama educatoare într-o instituție de învățământ preșcolar. A absolvit Școala medie nr. 2 din Cahul în 1952. A crescut și educat doi feciori: Anatolie (n. 1955) și Viorel (n. 1989), astăzi ambii ingineri, specialiști în domeniul științelor informatice.



Studiile superioare și de specializare le-a făcut la Universitatea de Stat din Chișinău, Facultatea de Filologie (1952-1957), iar doctorantura la Academia de Științe a Moldovei (1957-1960). A fost angajat în cadrul Institutului de Filologie (anterior Institutul de Limbă și Literatură) în anul 1960, ulterior ocupând posturile de laborant și colaborator științific inferior până la director adjunct al acestui Institut. Pe parcursul anilor 1975-1985 a participat la elaborarea unor importante lucrări de lingvistică generală și lingvistică română: *Capitole de istoria limbii române*, *Dicționarul ortografic al limbii române*, *Cultivarea limbii* (ediție în serial).

În 1967 a susținut teza de doctor în filologie, iar în 2004 teza de doctor habilitat în filologie. În calitate de cercetător științific, s-a specializat în domeniul lingvisticii române. A publicat peste 450 de lucrări științifice (în probleme de istoria limbii, sociolingvistică, lexicologie, derivatologie, onomastică, terminologie), inclusiv 20 de monografii și broșuri, 10 dicționare, ghiduri normative și documentar-informative. Este profesor cercetător din 2013. La USM a predat cursurile speciale de lingvistică „Derivatologia” și „Toponimia românească”. În anii 1990-1994 a predat cursuri practice de limbă română pentru vorbitorii alolingvi din instituțiile și întreprinderile din Chișinău. A fost conducător științific al mai multor teze de doctorat și recenzent-oponent al unor teze de doctor habilitat.

Anatol Eremia a participat la elaborarea și editarea dicționarelor fundamentale de tip clasic Larousse: *Dicționarul enciclopedic ilustrat*, Chișinău, Editura Cartier, ed. I, 1998, ed. II, 2001 (1696 p.) și *Dicționar enciclopedic. Nume proprii*, Chișinău, Editura Cartier, 2004 (500 p.). Este autorul unor ediții lexicografice și enciclopedice de primă importanță: *Statele lumii. Dicționar*, Chișinău, ed. 1, 2000 (450 p.), ed. 2, 2004 (495 p., în colaborare); *Dicționar de nume geografice*, Chișinău, 2004 (311 p.); *Dicționar de termeni geografici*, Chișinău,



Școala nr. 2. Promoția anului 1952.
Anatol Eremia – în rândul de sus, al doilea din dreapta



Ani de studenție (1954)



Acad. N. Corlăteanu și A. Eremia – profesorul și elevul (1972)

2006 (235 p.); *Dicționar geografic*, Chișinău, 2008 (492 p.); *Județul Cahul. Enciclopedie*, Chișinău, 2016 (430 p.); *Destinul cuvintelor. Breviar onomasiologic*, Chișinău, 2017 (315 p.) ș.a.

Timp de 35 de ani a efectuat cercetări toponimice de teren în aproape toate localitățile din Republica Moldova, precum și în localitățile cu populație românească din regiunile limitrofe din Ucraina (Odessa, Vinnița, Nikolaev, Transcarpatia). În baza materialelor colectate pe teren și din sursele documentare istorice, a fondat la Institut tezaurile onomastice: *Fișierul toponimic general* și *Cartoteca terminologiei entopice*. Acestea au servit ca informații și materiale de bază la elaborarea și editarea lucrărilor științifice: *Nume de localități. Studiu de toponimie românească*, Chișinău, 1970 (223 p.); *Contribuții la studiul formării cuvintelor*, Chișinău, 1979 (275 p.); *Unitatea patrimoniului onomastic românesc*, Chișinău, 2001 (232 p.); *Studii de sociolingvistică și onomastică*, Chișinău, 2016 (282 p.); *Atlasul hidronimic al Republicii Moldova*, Chișinău-Iași, ed. I, 2016, ed. II, 2017 (185 p., în colaborare).

De interes public s-au bucurat monografiile consacrate arealelor istorico-geografice și lingvistice din sudul republicii: *Cahulul în timp și spațiu*, Chișinău, 2007 (312 p.); *Toponimie și istorie. Arealul Canteмир*, Chișinău-Iași, 2016 (226 p.); *Leova: localități, oameni, tradiții*, Chișinău-Iași, 2018 (314 p.). În calitate de coordonator științific și autor a semnat peste 120 de articole introductive și eseuri istorico-ge-



Institutul de Limbă și Literatură (1982)



*Participanții la Conferința Internațională „Standardizarea denumirilor geografice”
(Sub egida ONU, Frankfurt pe Main, 1998)*



Anatol Eremia și Anatol Ciobanu la o aniversare (2011)

ografice și etno-lingvistice despre orașele și satele republicii, publicate în cele 15 volume ale enciclopediei *Localitățile Republicii Moldova* (Chișinău, 1999-2017, vol. 1-15).

Sunt de menționat lucrările cu caracter de popularizare a științei onomastice: *Graiul Pământului. Schițe de toponimie românească*, Chișinău, 1981 (128 p.); *Tainele numelor geografice*, Chișinău, 1986 (100 p.); *Gheografičeskie nazvania rasskazyvaiut*, Chișinău, ed. 1, 1982, ed. 2,



Promoția de filologi universitari 1952. Colegii de grupă (2017)



Lansarea monografiei „Leova: localități, oameni, tradiții” (or. Leova, 2018)

1990 (200 p.); *Moldavskaia onomastika. Obzorni očerki issledovanii*, Chișinău, 1984 (144 p., în colaborare).

Omagiatul nostru a fost unul dintre coordonatorii lucrărilor de reglementare a numelor de localități din Republica Moldova și a denumirilor de străzi din municipiul Chișinău și din alte orașe din republică (Bălți, Cahul, Strășeni ș.a.). În acest scop a editat ghidurile informative și îndreptarele de scriere ortografică în limba română și de transcriere în alte limbi a numelor de localități și a denumirilor de obiective urbane: *Nomenclatorul localităților din Republica Moldova*, Chișinău, 2001 (128 p.); *Chișinău. Ghidul străzilor*, Chișinău, 2000 (104 p.); *Chișinău. Istorie și actualitate*, Chișinău, 2012 (206 p.).

Conform Convenției de colaborare științifică între Academia de Științe a Moldovei și Academia Română, a participat în calitate de coordonator și executor la realizarea proiectelor științifice „Tezaurul toponimic românesc”, „Terminologia entopică românească”. În acest scop, împreună cu onomasticienii din Iași și Galați, a efectuat cercetări toponimice de teren în Republica Moldova (raioanele Cahul, Leova, Nisporeni) și în România (județele Iași, Suceava, Galați). În cadrul Institutului de Filologie Română (Chișinău) a coordonat cercetările la realizarea granturilor și proiectelor științifice „Stratigrafia etimologică și structura lexicală a sistemului onomastic românesc”, „Hidronimia Republicii Moldova”, „Tezaurul toponimic al Republicii Moldova”.

Anatol Eremia a participat cu rapoarte și comunicări științifice la peste 30 de congrese, conferințe și simpozioane științifice naționale și

internațională (Chișinău, Moscova, Leningrad, Kiev, Riga, Paris, Geneva, Varșovia, Frankfurt pe Main, București, Iași, Cluj, Timișoara, Târgoviște ș.a.). Este unul dintre propagatorii activi ai științei lingvistice în rândurile populației. În reviste și ziare a susținut rubricile permanente: „Cultivarea limbii”, „Cum vorbim, cum scriem”, „Onomastica și normele limbii”, „Orașele și satele Moldovei”, „Vetrele noastre strămoșești”. Timp de mai mulți ani, la Radioul și Televiziunea Moldovei a susținut ciclurile de emisiuni: „Grai matern”, „În lumea cuvintelor”, „Străzile orașului Chișinău: originea și semnificația denumirilor”.

A activat în cadrul mai multor societăți științifice, consilii, comitete, comisii, colegii de redacție: Consiliul științific al Institutului de Filologie, Consiliul specializat pentru susținerea tezelor de doctor și doctor habilitat în filologie (secretar științific), Societatea Română de Onomastică (cu sediul la București și Cluj-Napoca, vicepreședinte), Comisia de experți ONU în standardizarea denumirilor geografice (New-York), Comisia pentru demarcarea frontierei de stat a Republicii Moldova, Comisia republicană pentru reglementarea și ocrotirea onomasticii naționale, Comisia municipală pentru reglementarea denumirilor de străzi din Chișinău, Colegiile de redacție ale revistelor „Studii de onomastică și lexicologie” (Craiova), „Buletin de lingvistică” (Chișinău).

Activitatea prodigioasă a domnului Anatol Eremia a fost apreciată la cel mai înalt nivel, fiindu-i conferit titlul onorific Eminent al Învățămintului Public (1981) și cel de Om Emerit al Republicii Moldova (1996). Totodată, Domnia Sa deține Medalia AȘM „Dimitrie Cantemir” (2001) și este cavaler al Ordinului „Gloria Muncii” (2015). Este Cetățean de Onoare al comunei Burlacu din raionul Cahul (2018).

Viața cercetătorului Anatol Eremia este una activă, tumultoasă, plină de bucurii. Mereu în vâltoarea evenimentelor, înfruntând greutățile și poverile vremurilor, a stat de strajă întru apărarea patrimoniului lingvistic și cultural național. Acestea sunt trăsăturile de caracter și profesionale, calificările de înaltă prețuire adresate omagiatului de către colegii și de prietenii săi.

Vivat noster professore! Semper tener et sanctus!

Lilia STEGĂRESCU

25 iunie 2021